

EDU VALEM LASTEAED õppekava

Tallinn 2017

I ÜLDOSA	4
1. ÜLDANDMED.....	4
2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.....	4
3. EDU VALEM LASTEAIAS MISSIOON.....	5
4. EDU VALEM LASTEAIAS VISIOON.....	5
5. VÄÄRTUSED	5
II ÕPPEKAVA ÜLDOSA.....	6
1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID.....	6
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED	7
3. ÕPIKÄSITUS.....	8
III ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	10
1. ÕPPEAASTA.....	10
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS RÜHMAS	10
1) Lasteaia õppeaasta tegevuskava	11
2) Rühmade aasta tegevuskavad	11
3) Rühmade nädala tegevuskavad.....	12
4) Päevakava.....	12
IV LASTEAIAS ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU	14
1. ÜLDOSKUSED.....	14
1) Mänguoskused.....	14
2) Tunnetus- ja õpioskused	14
3) Sotsiaalsed oskused.....	14
4) Enesekohased oskused	14
2. VALDKONNAD.....	15
2.1. VALDKOND MINA JA KESKKOND	15
2.1.1. Valdkonna „Mina ja keskkond“ sisu:.....	15
2.2. VALDKOND KEEL JA KÕNE.....	16
2.2.1. Valdkonna „Keel ja kõne“ sisu:	16
2.3. VALDKOND MATEMAATIKA	17
2.3.1. Valdkonna „Matemaatika“ sisu:.....	17
2.4. VALDKOND KUNST.....	17
2.4.1. Valdkonna „Kunst“ sisu:.....	18
2.5. VALDKOND MUUSIKA.....	18
2.5.1. Valdkonna Muusika sisu:.....	19
2.6. VALDKOND LIIKUMINE.....	19
2.6.1. Valdkonna „Liikumine“ sisu:	19
2.7. VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL.....	20
2.7.1. Valdkonna Eesti keel kui teine keel sisu:.....	20
V LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL	21
5.1. KAHEAASTASED LAPSSED.....	21
5.2. KOLMEAASTASED LAPSSED.....	23

5.3. NELJA-AASTASED LAPSED.....	26
5.4. VIIEAASTASED LAPSED.....	29
5.5. KUUEAASTASED LAPSED	32
5.6. SEITSMEEAASTASED LAPSED.....	35
VI ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	41
VII LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	43
VIII LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	44
8.1. KOOSTÖÖVORMID	44
IX LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	45

I ÜLDOSA

1. Üldandmed

1.1. Aadress: Pallasti 41, Tallinn 11413

1.2. Omandivorm: eralasteaed. MTÜ Edu Valem (reg. nr. 80148142)

1.4. Lasteaia õppekeel on vene keel ja asjaajamisekeel on eesti keel.

2. Lasteasutuse liik ja eripära

Tallinna Edu Valem lasteaed asub Lasnamäe linnaosas, aadressil Pallasti 41, vaikes ja rohelises kohas ning Kadrioru pargi, Kumu muuseumi ja Pae tiigi lähedal

Eralasteaed Edu Valem eesmärk on pakkuda mugavat, kvaliteetset, lastesõbralikku ja paindlikku lapsehoiuteenust ning koolieelset alusharidust.

Lasteaias on 11 rühma:

4 söimerühma (1,5 – 3 aastased lapsed)

7 aiarühma:

5 rühma (3-6 aastased lapsed)

2 rühma (6-7 aastased lapsed)

Söimerühmas on maksimaalselt 16 last ja aiarühmas – 24 last.

Lapse mitmekülgse arendamise ja turvalise keskkonna tagamiseks peetakse lasteaia Edu Valem töös eriti oluliseks personali meeskonnatööd ja suhtlemist lastevahematega. Õpetajad moodustavad meeskonna, kus igapäevase arvamuse, ideed ja ettepanekud arvestatakse. Meie lasteaias on õpetajaabil tavapärasest suurem roll rühma õppe- ja kasvatustegevuse korraldamises. Lisaks sellele rakendatakse lasteaias kvaliteedisüsteemi, mille ülesanne on juhtkonna tasandil saada tagasisidet õpetajate tööle ja vastavalt saadud tulemusele arendada edasi lasteaeda.

Lasteaia eesmärk on luua lastevanematele kindlustunne, et nende laps on hästi hoitud, ta tunneb end lasteaias hästi ning talle on loodud kõik võimalused mitmekülgseks arenguks. Lasteaed peab oluliseks võimaldada lapsevanematel olla kursis laste tegemistega ja kaasata neid

päevategevustesse.

3. Edu Valem lasteaia missioon

Meie missioon on teha KOOS TÖÖD selle nimel, et iga laps saaks areneda terviklikuks isiksuseks, kes hoolib iseendast, teistest inimestest ja ümbritsevast keskkonnast. Ta oskab ja julgeb mõelda ning öelda; teha ja vastutada. „Meie“ moodustub koostöörühmadest, kogukonnast, mis liigub ühiste eesmärkide poole.

Samas Eralasteaia Edu Valem missioon on pakkuda lapsekeskset, turvalist, kodust, kvaliteetset ja paindlikku lapsehoiu teenust ja koolieelset alusharidust

4. Edu Valem lasteaia visioon

Oleme Tallinnas ainulaadne ja tunnustatud lasteaed, mis paistab silma tervikliku õpi- ja kasvatuskonna poolest. Oleme tuntud kui last, õpetajat ja lapsevanemat väärtustav lasteaed.

Oleme kaaseagne õpi- ja mängukeskkond lastele, eneseteostustust võimaldav organisatsioon õpetajatele, toetav ning koostööd pakkuv keskus lastevanematele.

5. Väärtused

Terviklikkus - arvestame iga lapse, õpetaja ja vanema eripära. Toetame iga lapse individuaalset arengutempot, tema intellektuaalse, emotsionaalse, sotsiaalse ja füüsilise arengu harmooniat.

Koostöö ja avatus – väärtustame võrdsusel põhinevat suhtlust ja ühistegevust eri koostöörühmade vahel. Tähtsal kohal on lastehoiu ja kodu sünergia, samuti lapse arendamine kogukonna liikmeks ja Tallinna linna kodanikuks. Teisi lasteaedu vaatleme kui koostööpartnereid, mitte kui konkurente.

Algatus ja loovus – me julgustame lapsi tegema ise valikuid, avaldama oma arvamust, toetame julgust ise vastutada ning uute ideedega välja tulla. Meie soosime algatust, loovust, oma tee otsingut.

Austus ja lugupidamine – meid iseloomustab sõbralikkus, hoolimine ja viisakus

II Õppekava üldosa

Edu Valem lasteaia õppekava aluseks on Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008.a. määrusega nr.87 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava”.

Lasteaia õppekava on aluseks rühma aasta tegevuskava koostamisel, õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel ning koostöös lapsevanematega ja nende nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias toimub õppimine mänguliste tegevuste kaudu lähtuvalt õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärkidest ja sisust ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Lähtuvalt riiklikust õppekavast on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Lasteaia õppekava eesmärgid on lapsekesksed.

Üldeesmärgid on:

- Lapsel on kujunenud terviklik ja positiivne minapilt.
- Lapsel on arenenud ümbritseva keskkonna mõistmine.
- Lapsel on kujunenud esmased mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused ning eetiline käitumine ja algatusvõime.
- Laps on kehaliselt aktiivne ja tal on kujunenud arusaam tervise hoidmise tähtsusest.

Üldeesmärkide saavutamiseks on lasteaias Edu Valem loodud laste arengut igakülgset toetav turvaline keskkond nii materiaalse keskkonna kui ka arengut soodustavate tegevuste kaudu. Lasteaia tegevused on kavandatud nii, et lapsele jääks võimalikult palju võimalusi ise valikuid teha, mis suurendab lapse enesekindlust ja otsustusvõimet. Lapsele antakse pidevalt tagasisidet, et soodustada eduelamuste teket.

Laste jaoks on loodud võimalusterohke keskkond, milles on rohkesti erinevaid materjale ja tegevusvõimalusi vastavalt laste arengutasemele ja huvidele.

Ühiste mängude ja grupitegevuste kaudu arendatakse laste sotsiaalsust ja suhtlemisoskusi.

Lasteaia õppekava elluviimisel kasutatakse ära laste loomulikke huvi ümbritseva elu vastu ja soovi uusi teadmisi ning kogemusi hankida. Õppekava on üles ehitatud nii, et see sisaldaks tasakaalustatult nii õppetööd kui ka iseseisvat tegevust. Õppimine toimub peamiselt läbi mängulise tegevuse.

Lasteaed lähtub tervist edendava lasteaia põhimõtetest. Laste tervise tugevdamisel luuakse alus elukestvaks tervislikuks toitumiseks ja liikumiseks. Koostöös laste, lasteaia personali ja vanemate vahel kujundatakse tervislikud harjumused ja oskused teha iga päev õigeid valikuid.

Juhtiv roll laste võimete arendamisel on õpetajatel. Seepärast on Edu Valem Lasteaia personal hoolikalt valitud ja lasteaia igapäevatöö kõrge kvaliteet saavutatakse süsteemse tagasiside ja parendusega, mille eest vastutab lasteaia juhtkond.

Üldeesmärkidest lähtudes on konkreetsed (mõõdetavad, realistlikud ja ajastatud) eesmärgid kirjeldatud rühmade õppeaasta tegevuskavades.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Edu Valem lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- lapse loovuse toetamine;
- mängu kaudu õppimine;
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Individaalse lähenemise puhul arvestatakse lapse arenguetappi, tema andeid ja huvisid ning kavandatakse tegevused vastavalt sellele. Õpetaja ülesanne on jälgida iga lapse individuaalset arengut, tema kehalisi ja vaimseid võimeid. Vastavalt sellele valmistab õpetaja ette tegevused, milles iga laps tunneb end eduka ja võimekana. Andekamad selgitatakse välja ja pakutakse neile keerulisemaid tegevusi.

Laste tervise hoidmisega tegeletakse läbi tervisliku toitumise ning piisava kehalise tegevuse pakkumisega. Lisaks võimlemistundidele pakutakse rohkelt aktiivset tegevust vabas õhus aastaringiselt. Eesmärgiks on tegevused värskes õhus, selleks kasutatakse nii lasteaia õueala kui ka toimuvaid käike loodusesse.

Edu Valem lasteaed peab õppe- ja kasvatustöös oluliseks laste loovuse arendamist läbi kunstilise tegevuse. Lisaks kunstitundidele teeme kaks korda aastas suuremaid kunstiprojekte koostöös partneritega kunsti valdkonnas. Suuremate lastega käime kord kuus KUMU kunstitunnis ja Kadrioru lossikoolis.

Peame oluliseks laste fantaasia arendamist läbi teatripisiku andmise. Plaanime regulaarseid teatrikülastusi, aga ka teatri külla kutsumisi lasteaeda.

Õppetegevus toimub suures osas mängu kaudu. Seepärast kajastatakse mängu rühma tegevuskavades olulise tegevusena õppimise kõrval.

Edu Valem lasteaia oluliseks põhimõtteks on humaansus ja sallivus. Kedagi ei tõrjuta tema soo, rahvuse, arengulise eripära või muu erisuse tõttu. Lasteaed valmistab lapsi ette elama demokraatlikus ühiskonnas, näidates eeskujuga läbi lasteaia valitsevate sõbralike ja demokraatlike inimsuhete. Lastel peab olema õigus ise valida ja otsustada ning kohustus oma tegevuse

tagajärgede eest vastutada. Kui rühmas on teise kultuuritaustaga ja muust keelekeskkonnast pärit lapsi, siis luuakse neile rühmas keskkond, mille puhul on arvestatud nende individuaalsust. Pered, kes on erineva kultuuritaustaga, võivad tutvustada teistele lastele oma kodukultuuri. See suurendab muust kultuurikeskkonnast pärit laste enesehinnangut ja julgust.

Lasteaias Edu Valem on loodud lapse arengut soodustav sotsiaalne ja materiaalne keskkond. Laste ja personali suhted on head ja loodud on positiivne õhkkond, mis tagab lapsele lasteaias viibimise ajal koduse ja turvalise tunde. Õpetajad tagavad lastele eduelamusi, mis annavad lastele enesekindluse ja panevad aluse edasiseks õpimotivatsiooniks. Samas on loodud kindlad reeglid, mis aitavad lastel õppida, et üksteisega arvestamine on ühiskonnaelu tähtis osa. Lasteaia töö planeerimisel arvestatakse laste sotsiaalset arengut. Näiteks rühmades, kus lapsed on lasteaias esimest aastat, toetatakse laste kohanemist ja tehakse tihedat koostööd lapsevanematega.

Edu Valem lasteaias õppekava toetub üldõpetuslikule tööviisile, mille puhul on keskseks kodulooline vaatlusõpetus ehk kodulugu. Kodulooline temaatika toetab lapse mõttetegevuse ja väljenduse arengut.

Teadmiste ja oskuste kujundamisel kasutatakse lõimimismetoodikat, mille puhul teadmisi ja oskusi erinevate valdkondadega seostades kinnistuvad nii teemakohased kui valdkonnaalased teadmised. Et lastel kujuneks terviklik maailmapilt käsitletakse iga teemat erinevate tegevuste: vaatlemise, uurimise, kõnelemise, lugemise, kirjutamise, kuulamise, võrdlemise, kunsti, muusika jne kaudu.

Lapsevanemad ja lasteaias personal teevad koostööd ja neil on ühine vastutus lapsele soodsa arengukeskkonna loomisel, tema arengu ja õppimise toetamisel. Õpetajad suhtlevad aktiivselt lapsevanematega ja annavad neile pidevalt tagasisidet nende lapse arengu ja vajadusel probleemide kohta. Lasteaia tegevuse planeerimisel arvestatakse lastevanemate arvamustega.

Lasteaia tegevuskavade temaatikas lähtutakse Eesti kultuuri ja traditsioonide tutvustamisest. See hõlmab nii rahvamuusika tutvustamist muusikatundides kui ka erinevate rahvakalendri tähtpäevade tähistamist ja läbiviidavate tegevuste seostamine nendega.

3. Õpikäsitus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms.

Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

Omavahel lõimitakse õppe- ja kasvatustegevusi, valdkondi ja teemasid. Õppesisu valikul lähtutakse põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Õpetust ei pakuta mitte

tähdenduseta tegevusjuppidega, vaid uued teadmised seostatakse lapse jaoks oluliste ja huvitavate teemadega. Ühte teemat käsitletakse eri aspektidest ja eri valdkondade kaudu.

Lasteaia Edu Valem õppetöö ülesehitus on lapsekeskne ning me ei kasuta pedagoogikeskset tunni laadis õppetegevust. Meetodiks on valdavalt teemakohased mängud.

Pedagoogid loovad koostöös lastevanematega lapse arengut toetava turvalise kasvukeskkonna. Füüsiline keskkond pakub võimalusi iseseisvaks loovaks tegevuseks ja mänguks ning on laste arengut soodustav. Selle kujundamisel arvestatakse laste vanust, huvisid, sugu. Rühmaruumi paigutus võimaldab lastele üksi, väikestes gruppides ja ühist tegutsemist. Mängu- ja õppevahendid on lastele kättesaadavad ja eakohased. Neid vahetatakse vastavalt nädala temaatikale.

Personali ja lastevanemate poolt loodud vaimne keskkond toetab kõigi osapoolte koostööd ja laste arengut ning tervist.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Lasteaiaaegne laps õpib just eelkõige ise tehes ja järele proovides. Õpetaja on suunaja ja õpikeskkonna looja. Õpetaja toetab ja aitab last, kuid ei lahenda probleeme tema eest. Oluline on võimaldada lapsel ise õppida.

Lastele ei pakuta valmis teadmisi, vaid innustatakse ja toetatakse laste teadmiste ja oskuste omandamist läbi mänguliste tegevuste.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

Eelpool kirjeldatud õpikäsitlusest lähtudes kasutatakse lasteaia Edu Valem järgmisi õppemeetodeid:

- kodulooline õpe
- ühe teema kasutamine erinevate oskuste ja teadmiste arendamiseks
- sujuv üleminek ühelt teemalt teisele
- lapsekeskne mitte õpetajakeskne õpetus
- teemakohased mängud
- rühmategevused
- individuaalsed tegevused

Peamised rakendatavad õppetegevused on:

- vaatlus ja uurimine;
- vestlus ja suhtlemine;
- jutustamine pildimaterjali ja raamatuillustratsioonide põhjal;
- küsimuste esitamine ja neile vastamine;
- jutu jätkamine, loovjutustamine;
- ettelugemine;
- joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine;

- laulmine, muusika kuulamine, mäng pillidel;
- rütmimängud ja -harjutused;
- õppekäigud ja matkad;
- teatri- ja kontserdikülastused;
- katsed ja uurimused;
- mäng: õppemäng, loovmäng, sotsiaalne situatsioonimäng, rollimäng, lauamäng
- võrdlemine ja arvutamine
- liikumismängud.

Rühmaruumides on olemas järgmised arengut soodustavad teemakeskused:

- kunst
- lugemine ja kirjutamine
- matemaatika
- lauamängud
- ehitismängud
- kodu- ja loovmängud
- roolmängud.

Tegevuskeskused on loogiliselt eraldatud ning õppe- ning mänguvahendid on lastele kättesaadavad ning paigutatud laste silmade kõrgusele. Tegevuspiirkondadesse on olenevalt laste vanusest planeeritud vähemalt 2-4 valiktegevust päevas, mis sisaldavad erineva raskusastmega ülesandeid. Kavandatud tegevusi viiakse enamasti läbi valdkondi lõimides.

Õuealal on loodud järgmised tegevuskeskused:

- liivakastid
- kiiged
- liiklusala
- ronimistegevused ja-harjutused
- mängumaja

III ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

1. Õppeaasta

Edu Valem lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Aktiivne õppetegevus toimub 1. septembrist 31. maini. Suvekuud - juuni, juuli ja august on omandatud teadmiste ja oskuste kordamiseks ning toimub mänguline tegevus õues. Lasteaed on avatud igal tööpäeval 8.00 – 18.00.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus rühmas

Edu Valem lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on lasteaia õppekava, mis on vastavuses koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga. Õppe- ja kasvatustegevuse

korraldamisel arvestatakse konkreetse rühma laste eripära: vanust, keelelist ja kultuurilist tausta, võimeid, sugu, tervises seisundit jms.

1) Lasteaia õppeaasta tegevuskava

Edu Valem lasteaial on õppenõukogu, mille ülesandeks on oma pädevuse piires õppe ja kasvatuse korraldamine, analüüsimine ja hindamine ning lasteaia juhtimiseks vajalike otsuste tegemine. Õppenõukogu liikmed on Lasteaia õpetajad. Õppenõukogu kutsub kokku ja selle tööd juhatab Lasteaia direktor. Õppenõukogu tegevus kavandatakse üheks õppeaastaks ja määratakse lasteaia üldtööplaanis enne õppeaasta algust.

Lasteaia aasta tegevuskava sisaldab ürituste plaani, mille koostamisel lähtutakse lasteaia õppeaasta temaatikast, traditsioonilistest üritustest ja rahvuslikest tähtpäevadest.

2) Rühmade aasta tegevuskavad

Lähtuvalt lasteaia aasta tegevuskavast koostavad õpetajad oma rühma aasta tegevuskava. Õppeaasta algul pühendatakse paar nädalat sellele, et selgitada välja laste erinevad arengutasemed, eripärad ja huvid. Eelkõige on see oluline uute lasteaeda tulnud laste puhul. Rühmast eristuvad andekamad lapsed, kellele tuleb pakkuda nende arengutempole vastavat tegevust. Lähtudes esimese paari nädala jooksul tehtud tähelepanekutest koostavad õpetajad 15. septembriks rühmade aasta tegevuskavad.

Rühma tegevuskava koostamisel jälgitakse, et planeeritavad õppe- ja kasvatustegevused oleksid tasakaalus ning et lapse jaoks vahelduksid aktiivsemad ja rahulikud tegevused ning õpetaja suunatud tegevused ja mäng.

Vanemate rühmade lapsi kaasatakse ka võimalikul määral kavade koostamisse. Lastelt küsitakse arvamust mängude ja õpitu kohta ning uuritakse, mida nad tahavad teada ja osata.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

Rühma õppeaasta tegevuskava koosneb järgmistest osadest:

1. Rühma iseloomustus ja laste nimekiri;
2. Rühma õppeaasta eesmärgid;
3. Rühma töökavad: päevakava, õppe- ja kasvatustegevuste kava, nädalate temaatika;
4. Rühma üritused ja õppekäigud;
5. Laste arengu hindamise leht.
6. Koostöö lapsevanemaga.

Rühma aasta tegevuskava kooskõlastatakse lasteaia pidajaga.

Rühma aasta tegevuskava tutvustatakse lapsevanematele sügisesel lapsevanemate koosolekul.

Iga rühmaõpetaja peab rühma kohta õppe- ja kasvatustegevuse päevikut. Päevik koostakse elektrooniliselt, iga kuu lõppus päevik trükitakse välja paberi kandjale ja esitakse kontrollimiseks õppejuhile. Päevik on arvestatud üheks õppeaastaks. Päevik sisaldab laste üldandmeid, andmeid lapse tervise ja kõne arengu kohta, rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning põhimõtteid. Õpetaja teeb iga päev päevikusse sissekande läbiviidud õppetegevuste kohta. Sissekanded on kooskõlas nädalakavas planeerituga.

3) Rühmade nädala tegevuskavad

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine toimub kuu kaupa. Iga kuu koostavad rühmaõpetajad oma rühma nädalakava. Nädalakava koostakse elektrooniliselt, kus tuuakse välja eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi. Iga kuu saadetakse õppejuhile interneti kaudu kava tutvumiseks.

Tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid. See õpetab last iseseisvalt tegutsema, oma tegevust korrigeerima ja tegevuse tulemuste eest vastutama.

Konkreetsed tegevused planeeritakse rühma nädalakavasse päevade kaupa, neid seovad tervikult lapse elu- ja keskkonda käsitlevad teemad.

Nädalakavas on ära toodud:

1. Rühma nädala eesmärgid
2. Nädala teema
3. Õppetegevused sisu ja ainevaldkondade kaupa
4. Tulemused

Muusika ja liikumistegevuste kavad koostatakse samuti kuupõhiselt ja neis kajastuvad eesmärgid vanuseti, tegevused ning koostöö lapsevanematega ja rühmaõpetajatega.

Ürituse plaan koostakse eraldi ja tehakse aasta lõikes (Lisa 2)

4) Päevakava

Edu Valem lasteaia rühmade päevakavad koostakse vastavalt lasteaia rühma liigile

2-3 aastastele lastele

8.00 - 9.00 Laste vastuvõtmine, hommikuvõimlemine.

9.00 – 9.30 Hommikusöök.

9.30 – 10.00 Mäng ja vabategevus

10.00-10.30 Mäng ja õppetegevused.

10.30 – 10.50 Riietumine ja õueminek

10.50 -11.50 Õues viibimine.

12.00 -12.30 Lõunasöök.

12.30 -15.00 Puhketund.
15.00 -15.30 Järk-järguline ärkamine.
15.30 -16.00 Õhtuode.
16.00 -16.30 Vabategevus, meelelahutus
16.30 – 18.00 Mäng ja vabategevus
18.00 – kojuminek

3-5 aastastele lastele

8.00 – 8.50 Laste vastuvõtmine, hommikuvõimlemine.
8.50 – 9.10 Hommikusöök.
9.10 – 10.30 Õppetegevused ja mäng.
10.30 – 10.40 Riietumine ja õueminek
10.40 -11.50 Õues viibimine.
12.15 – 12.45 Lõunasöök.
12.45 -15.00 Puhketund.
15.00 – 15.30 Järk-järguline ärkamine.
15.30 – 16.00 Õhtuode.
16.00 – 16.40 Mäng ja õppetegevused.
16.40 -18.00 Vabategevus toas – õues,
18.00 - kojuminek.

6 -7 aastastele lastele

8.00 – 8.30 Laste vastuvõtmine, hommikuvõimlemine.
8.30 – 8.45 Hommikusöök.
8.45 – 11.00 Õppetegevused ja mäng.
11.00 – 11.15 Riietumine ja õueminek
11.15 -12.30 Õues viibimine.
12.45 – 13.10 Lõunasöök.
13.15 - 15.00 Puhketund.
15.00 – 15.30 Järk-järguline ärkamine.
15.45 – 16.00 Õhtuode.
16.00 – 17.00 Mäng ja õppetegevused.
17.00 -18.00 Vabategevus toas – õues,
18.00 - kojuminek.

IV LASTEAIJA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU

1. Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused
- 2) tunnetus- ja õpioskused
- 3) sotsiaalsed oskused
- 4) enesekohased oskused

1) Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid.

Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

2) Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

3) Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

4) Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

2. Valdkonnad

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse kuues valdkonnas:

- 1) mina ja keskkond
- 2) keel ja kõne
- 3) matemaatika
- 4) kunst
- 5) muusika
- 6) liikumine
- 7) eesti keel kui teine keel

2.1. Valdkond MINA JA KESKKOND

Väikese lapse arengus on olulised kasvukeskkond ja teda ümbritsevad inimesed, mis mõjutavad tema isiksuse ja väärtushinnangute kujunemist, suhteid teiste inimestega ja lapse arenemisvõimet. Valdkond „Mina ja keskkond“ annab õppetegevusele temaatilise sisu, mis võimaldab valdkondade, teemade ja erinevate tegevuste lõimimist rühmade tasandil.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

2.1.1. Valdkonna „Mina ja keskkond“ sisu:

1. sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
2. looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
3. tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu

liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervise seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

2.2. Valdkond KEEL JA KÕNE

Lapse kõnet ja sõnavara on võimalik arendada kõigis tegevustes ja toimingutes. Peaaegu igas tegevuses on kõnearenduslik osa. Laps omandab kõnet eelkõige täiskasvanut matkides, seega peab õpetaja rääkima lastega võimalikult palju ja väljendama end korrektses keeles.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

2.2.1. Valdkonna „Keel ja kõne“ sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
3. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma

- raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama;
ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
  5. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

2.3. Valdkond MATEMAATIKA

Laps tunnetab maailma erinevate meeltega. Esemeid ja nähtuseid uurides õpib laps maailma tunnetama. Lapse kasvades areneb tema sõnavara, eneseväljendusoskus ning ta kirjeldab esemeid järjest detailsemalt. Matemaatikast arusaamine tugineb reale käeliste, sõnaliste ja mõtteliste tegevustele, mille abil laps hakkab ruumis ja ajas orienteerumisel kasutama erinevaid oskussõnu.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

2.3.1. Valdkonna „Matemaatika“ sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
5. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

2.4. Valdkond KUNST

Erinevad kunstitegevused (maalimine, joonistamine, kleepimine, voolimine jne)

arendavad lapse loovust ja üldist aktiivsust. Loovus annab lapsele võimaluse innovatsiooniks, interpreteeringuteks, uurimusteks ning analüüsiks. Kunstitegevused arendavad lapse kehataju ja ruumilist mõtlemist, vaatlusoskust ning vormi- ja värvitaju. Laps õpib tundma ja kasutama erinevaid materjale ning töövahendeid, areneb valikute tegemise oskus.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

2.4.1. Valdkonna „Kunst“ sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale; suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töösse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

2.5. Valdkond MUUSIKA

Muusikaliste tegevustega arendatakse lapse loomingulisust, kujundatakse väärtushinnanguid ja kultuurilist aktiivsust. Muusikaõpetuse üheks olulisemaks ülesandeks on luua positiivne hoiak muusikaliste tegevuste suhtes ja kindlustada lapse individuaalsete võimete arengut. Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine ja lastepeod pakuvad

lapsel rõõmu, elamusi ning aitavad süvendada rahvustunnet. Lastepidudel osalemine annab lapsele esinemisjulgust ja positiivse emotsionaalse kogemuse.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

2.5.1. Valdkonna Muusika sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
2. kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
3. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
4. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
5. seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
6. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

2.6. Valdkond LIIKUMINE

Liikumisel on oluline osa lapse igapäevastes mängudes ja tegevustes. Läbi liikumise tunnetab laps oma keha, arenevad liigutusoskused ja -võimed. Aktiivne liikumine värskes õhus tugevndab lapse tervist.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

2.6.1. Valdkonna „Liikumine“ sisu:

- 1) kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;

5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
2. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
3. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
4. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
5. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

2.7.Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Valdkonna Eesti keel kui teine keel eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestkeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

2.7.1. Valdkonna Eesti keel kui teine keel sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäikjm);
- 4) korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse

teiste tegevustega- liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;

5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsa keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7) õpetaja rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

V LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA

LÄBIMISEL

Lapse arengu eeldatavate tulemuste kirjeldamisel vanuste lõikes on lähtutud üldoskustest ja valdkondade eeldatavatest õppetulemustest.

5.1. Kaheaastased lapsed

Mänguoskused

- 1) mängib või tegutseb eakaaslasega kõrvuti
- 2) mängib omal algatusel iseseisvalt 5 minutit
- 3) mängib matkimismänge (nuku söötmine taldrikust jm)
- 4) laob klotse üksteise peale täiskasvanu abiga.

Tunnetus- ja õpioskused

- 1) suudab lühiajaliselt tegutseda ilma täiskasvanu osaluseta
- 2) suudab lühiajaliselt kuulata eakohaseid jutukesti
- 3) vaatab pildiraamatut ja nimetab piltidel olevaid esemeid
- 3) räägib lühidalt, mida ta parajasti teeb.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) aitab täiskasvanul mänguasju ära panna

- 2) võtab seljast lihtsamaid kinnituseta riideid
- 3) leiab rühmas oma käterätiku ja poti
- 4) joo tassist ja üritab iseseisvalt süüa

Valdkond „Mina ja keskkond“

- 1) oskab näidata oma kehaosi
- 2) osutab tegevusi kujutavatele piltidele (söömine, magamine, jooksmine)
- 3) tunneb ära neli värvi.

Valdkond „Keel ja kõne“

- 1) valib ja vaatab pildiraamatut
- 2) suhtleb 1-2 sõnaliste lausetega nii mängus kui igapäevategevustes
- 3) kasutab nimi- ja tegusõnu, ase- ja määrsõna (siia, seal, nii)
- 4) saab aru lihtsatest korraldustest ja täidab neid: anna..., võta..., pane... jm
- 5) vastab täiskasvanu küsimustele mis? kes? kus? ühe või kahe sõnalise ütlusega

Valdkond „Matemaatika“

- 1) näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur ja väike)
- 2) rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju või suurus) alusel
- 3) puudutab ja loendab 1-3 eset.

Valdkond „Kunst“

- 1) kritseldab pliiatsitega
- 2) osaleb meelsasti kunstitegevustes

Valdkond „Muusika“

- 1) tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast

- 2) kuulab ja jälgib õpetaja laulu
- 3) väikeses rühmas laulab, tantsib ja plaksutab 5-10 minutit
- 4) mängib õpetaja ettenäitamisel lihtsamaid löökpille

Valdkond „Liikumine“

- 1) tunneb rõõmu aktiivsest kehalisest tegevusest
- 4) viskab ja veeretab palli
- 5) jookseb palli või rõnga järel
- 6) ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste
- 7) kõnnib abiga trepist üles ja alla
- 8) oskab sooritada ettenäitamisel lihtsamaid liigutusi: plaksutamine, põlve plaks, kükk

5.2 Kolmeaastased lapsed

Mänguoskused

- 1) mängib sageli 2-3 lapsega
- 2) mängib omal algatusel iseseisvalt kuni 15 min
- 3) kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi lihtsas rollimängus

Tunnetus- ja õpioskused

- 1) plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga
- 2) tegutseb ka omaette, täiskasvanu osaluseta
- 3) tunneb end ära peegli ees
- 4) suudab teha valikuid

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) paneb (vajadusel abiga) selga ja võtab seljast jope, kampsuni, sokid jm. vajab abi nõõpide, paelte, lukkude puhul
- 2) paneb oma asjad kokku meeldetuletamisel

- 3) meeldetuletamisel tänab, palub, tervitab
- 4) küsib wc-sse, tuleb toime kõrvalise abiga
- 5) peseb ja kuivatab käsi ja nägu
- 6) ütleb küsimise korral oma eesnime
- 7) reageerib lihtsatele juhistele ja korraldustele
- 8) oskab lohutada haiget saanud sõpra
- 9) vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss
- 10) ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea või näitab sõrmedel
- 11) nimetab pereliikmeid ja vastab küsimusele oma kodu ja pereliikmete kohta
- 12) oskab nimetada oma rühma nime
- 13) suudab leida oma koha rühmas: kapp, voodi, käterätik jne
- 14) ütleb küsimise korral rühmakaaslaste ja õpetajate nimed
- 15) harjab hambaid täiskasvanu abiga.

Valdkond „Mina ja Keskkond“

- 1) ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonna nime
- 2) vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk
- 3) teab helkuri kasutamise vajalikkust
- 4) oskab nimetada erinevaid ilmastiknähtusi (sajab lund, vihma jne)
- 5) oskab panna prügi nii ruumis kui looduses prügikasti
- 6) nimetab toiduaineid
- 7) oskab osutamise korral nimetada lille, puud
- 8) oskab näidata looma ja linna kehaosi

Valdkond „Keel ja kõne“

- 1) on omandanud põhilise osa keele häälikutest ja grammatilisest struktuurist, kõneleb seostatult, kasutades keele grammatilisi vorme
- 2) osaleb dialoogis

- 3) oskab vastata küsimustele: Kus? Mida teeb?
- 4) keerab ükshaaval raamatulehti
- 5) nimetab tegevusi pildil
- 6) loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust
- 7) kommenteerib enda ja /või kaaslaste tegevust 1-2 lausega

Valdkond „Matemaatika“

- 1) asetab esemeid sisse, peale, alla ja kõrvale
- 2) rühmitab esemeid ühe etteantud tunnuse (värv, kuju, suurus) alusel hulgaks
- 3) näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur - väike, peenike – paks, pikk- lühike)
- 4) loendab nelja piires ja tunneb arvude rida 4-ni

Valdkond „Kunst“

- 1) hoiab rasvakriiti, pliiatsit pöidla ja sõrmega, mitte rusikaga
- 2) kasutab mitmesuguseid töövahendeid: pintsel, pliiats, kriit, jm
- 3) veeretab, mudib ja venitab savi ning plastiliini
- 4) leiab samasuguse vormi ja värviga eseme

Valdkond „Muusika“

- 1) oskab muusika saatel sooritada matkivaid liigutusi: kass, koer, jm
- 2) liigub koos õpetajaga vastavalt muusika iseloomule
- 3) püüab õpetajaga kaasa laulda

Valdkond „Liikumine“

- 1) kõnnib trepist üles ja alla
- 2) viskab täiskasvanule palli, lööb seisvat palli jalaga
- 3) kõnnib paaris

- 4) kõnnib üle takistuse
- 5) roomab koordineeritult käte- ja jalgade abiga
- 6) sooritab põhiliikumisi
- 7) teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühises tempos õpetaja ja kaaslastega

Valdkond Eesti keel kui teine keel

- 1) laps tunneb huvi eesti keele vastu
- 2) kuulab ja tajub eesti keele kõla
- 3) kordab järele lihtsamaid sõnu

Eeldatavad teadmised aasta ja lasteaiaperioodi lõpuks (lisa 1)

5.3. Nelja-aastased lapsed

Mänguoskused

- 1) mängib sageli koos 2-3 lapsega, suheldes ~ 15 minutit
- 2) mängides jagab mänguasju ja kooskõlastab mängutegevusi

Tunnetus- ja õpioskused

- 1) suudab osaleda rühma ühistööde teostamises
- 2) järgib lihtsaid reegleid
- 3) plaanib minakeskse kõne abil tegevust ja lahendab probleeme
- 4) saab aru mõistatustest ja lihtsamates piltlikest võrdlustest

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) paneb jalanõud ise õigesti jalga
- 2) tuleb toime riitumisega, vajadusel palub abi
- 3) lõpetab ebasobiva käitumise ühe meeldetuletuse peale
- 4) palub ja tänab meeldetuletusega, kasutades sõnu “palun”, “tänan”, “aitäh”
- 5) tahab olla iseseisev

- 4) sorteerib esemeid rühmadesse ühe etteantud tunnuse järgi (värv, kuju, suurus)
- 5) nimetab ringi, ruutu, kolmnurka
- 6) loendab viie piires ja tunneb arvude rida 5ni

Valdkond „Kunst“

- 1) kleebib detaile, kujundeid
- 2) lõikab läbi pabeririba
- 3) hoiab pliiatsit õigesti käes
- 4) värvib piirjoonte sees
- 5) käsitseb iseseisvalt voolimismaterjali, veeretab kuule, vorstikesi, pätse
- 6) nimetab ja tunneb põhivärve (punane, kollane, sinine, roheline, must, valge)

Valdkond „Muusika“

- 1) oskab kasutada löökpille: kõristid, kõlapulgad, tamburiin jms
- 2) laulab vabalt voolava häälega
- 3) alustab, lõpetab laulu teistega üheaegselt
- 4) liigub vastavalt muusika iseloomule
- 5) liigub ringis üksi, paaris
- 6) kasutab lihtsaid tantsuelemente (galopp, sulghüpped)
- 7) kordab liisusalme ja luuletusi

Valdkond „Liikumine“

- 1) sõrmemängu ajal liigutab iga sõrme
- 2) kõnnib ja jookseb kooskõlastatud käte ja jalgade liikumisega
- 3) kõnnib tasakaalupingil
- 4) ronib varbseinal vahelduva sammuga
- 5) viskab palli paaris

- 6) hüppab paigalt kaugust
- 7) sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes
- 8) sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi

Valdkond Eesti keel kui teine keel

- 4) laps tunneb huvi eesti keele vastu
- 5) kuulab ja tajub eesti keele kõla
- 6) kordab järele lihtsamaid sõnu
- 7) tunneb huvi Eesti rahvussümboolika vastu

Eeldatavad teadmised aasta ja lasteaiaperioodi lõpuks (lisa 1)

5.4. Viieaastased lapsed

Mänguoskused

- 1) arvestab mängureegleid ühistes mängudes ja järgib neid
- 2) mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega, kasutab erinevat rollisuhtlust
- 3) osaleb erinevates mänguliikides

Tunnetus- ja õpioskused

- 1) tegutseb koos teistega, teda motiveerivad tegevused eakaaslastega
- 2) räägib olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus
- 3) keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit
- 4) korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) tuleb toime riietumisega: nõöbid, lukud
- 2) söömisel kasutab õigeid söögiriistu sõltuvalt toidust
- 3) arvestab elementaarseid viisakusreegleid, palub andeks
- 4) oskab avalikus kohas käituda
- 5) oskab teha eakaaslastega koostööd

- 6) tunnustab nii enda kui vastasmeeskonna edu
- 7) on omandanud peamised hügieenireeglid ja korraharjumused, tuleb abita toime tualetis
- 8) sööb kiirustamata
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad
- 10) hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid

Valdkond „Mina ja Keskkond“

- 1) teab oma ees- ja perekonnanime, aadressi, vanemate ja õdede-vendade nimesid
- 2) teab oma rahvust, oma keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid
- 3) oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid
- 4) nimetab tervist hoidvaid tegevusi
- 5) nimetab toiduaineid, mida tuleb iga päev süüa
- 6) selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna ning tundmatuid asju ei puutu
- 7) oskab nimetada kõiki aastaaegu ning neid iseloomustada
- 8) mõistab, miks on vaja istutada puid ja taimi
- 9) teab, kuidas sõiduteed ületada
- 10) teab lapse jaoks vajalike liiklusmärkide tähendust
- 11) loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid
- 12) oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad

Valdkond „Keel ja kõne“

- 1) hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid
- 2) moodustab grammatiliselt õigeid lauseid
- 3) suudab määrata hääliku olemasolu sõnas
- 4) suudab jutustada 3 – 5 lausungiga sündmustes oma elus, nähtud või kuulnud jutus
- 5) märkab ja oskab parandada vigu teiste kõnes
- 6) reastab lihtsama pildiseeria ja jutustab selle järgi

7) tunneb ja kirjutab mõningaid tähti ja kirjutab oma nime

8) teab peast liisusalme ja luuletusi

Valdkond „Matemaatika“

1) järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi

2) oskab näha ja nimetada 3-5 eseme ühist tunnust

3) oskab kasutada ajamõisteid (eile, täna, homme)

4) nimetab vähemalt 8 värvust

5) järjestab esemeid suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi

6) näeb ja oskab kirjeldada ruudu ja ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast

7) võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem kui, vähem kui

Valdkond „Kunst“

1) kasutab töövahendeid: pintsel, pliiats, käärid

2) lõikab, voldib lihtsaid kujundeid, voolib kujukesi

3) kasutab joonistusvahendeid liigse surveta

4) joonistab äratuntavalt maja, inimest, puud jm

Valdkond „Muusika“

1) liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele või aeglustumisele

2) laulab ilmekalt, puhta intonatsiooniga

3) õppeaasta lõpuks laulab iseseisvalt mõnda aasta jooksul õpitud laulu

4) kuulab muusikat ja oskab seda iseloomustada (lõbus, kurb, kõrge, madal jne)

5) mängib raskemaid rütmipille (triangel)

Valdkond „Liikumine“

1) kasutab põhiliikumisi aktiivses kehalises tegevuses ja mängudes

- 2) valitseb oma keha ning sooritab tasakaalu, painduvust, osavust arendavaid harjutusi
- 3) seisab ja hüppab ühel jalal, kõnnib päkal, kannal, jala sise- ja välisküljel
- 4) mängib kollektiivseid võistlusmänge
- 5) õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise
- 6) kasutab spordi – ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt
- 7) oskab liikumises kasutada raskemaid elemente: ees ja külgalopp, hüpakamm

Valdkond Eesti keel kui teine keel

- 1) reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele
- 2) kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist
- 3) mõistab lihtsamaid õpitud küsimusi
- 4) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid tuttavas kontekstis
- 5) kasutab õpitud viisakusväljendeid
- 6) tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastu
- 7) kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks
- 8) oskab vastata lihtsamatele küsimustele
- 9) hääldab järele kuulnud sõnu
- 10) tunneb ära oskab kirjeldada Eesti lippu
- 11) oskab nimetada, mis riigis ta elab
- 12) tunneb huvi Eestis
- 13) tähistatavate tähtpäevade vastu
- 14) tunneb huvi eesti rahvaloomingu vastu

Eeldatavad teadmised aasta ja lasteaiaperioodi lõpuks (lisa 1)

5.5. Kuueaastased lapsed

Mänguoskused

- 1) osaleb ühismängudes, mis nõuavad otsustamist
- 2) tuleb toime erinevate rollide täitmisega; matkib mängus täiskasvanute rolle
- 3) tuleb toime mängureeglite selgitamisega
- 4) osaleb äraarvamismängudes

Tunnetus- ja õpioskused

- 1) suudab vestluses oma järjekorda oodata
- 2) suudab tegevusele keskenduda vähemalt 20- 30 minutit
- 3) kasutab tegevusi planeerides sisekõnet
- 4) järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) abistab ja kiidab teisi
- 2) sõlmib sõprussuhteid teiste lastega
- 3) hoiab korras õppe- ja mänguasjad
- 4) tunneb ja täidab lauakombeid
- 6) seab endale eesmärged ja üritab neid ellu viia
- 7) eelistab omasoolisi mängukaaslasi, kujunevad esimesed sõprussuhted
- 8) järgib sotsiaalset rutiini

Valdkond „Mina ja Keskkond“

- 1) teab nädalapäevade järjestust
- 2) nimetab oma lasteaia ja rühma nime
- 3) teab raha otstarvet
- 4) oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli
- 5) oskab kirjeldada tähtsamate tähtpäevade tähistamist lasteaias
- 6) teab, miks on vaja prügi sorteerida
- 7) kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist
- 8) teab, millised toiduained tekitavad hambaauke
- 9) teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukorras
- 10) seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada
- 11) oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda
- 12) soovib osaleda looduse korrastamise

13) oskab nimetada ja kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi

14) nimetab tuntumaid erineva elupaiga ja viisiga loomi ning kirjeldab nende välimust

Valdkond „Keel ja kõne“

1) kirjutab loetavalt oma ees – ja perekonnanime

2) tunneb enamuse tähtedest

3) oskab häälda, määrata hääliku olemasolu ja asukohta sõnas (v.a häälikuühenditega sõnad)

4) oskab sünteesida häälitud sõna

5) jutustab isiklikest kogemustest ja oskab oma joonistust kirjeldada

6) suunab kõnega kaaslaste tegevust, annab hinnangut

7) oskab tuletada sõnu (triip – triibuline jne)

Valdkond „Matemaatika“

1) võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui)

2) oskab vähendada ja juurde panna 1 – 3 piires

3) nimetab arve 1-10

4) loendab hulga elemente 1 -10-ni

5) oskab esile tuua erinevaid ja sarnaseid tunnuseid

6) oskab esemed olulise tunnuse järgi grupeerida

7) mõõdab pikkust, laiust, kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga

8) järjestab raskuse ja paksuse järgi

10) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme

11) selgitab oma seisukohti

Valdkond Eesti keel kui teine keel

1) reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele

2) kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist ja oskab kuuldot pildil ära tunda

3) mõistab õpitud küsimusi

4) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid

5) kasutab õpitud viisakusväljendeid

6) kasutab õpitud sõnu esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks

- 7) oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid
- 8) kasutab endast rääkides sõna mina
- 9) vastab küsimustele õpitu piires
- 10) teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust
- 11) tunneb ära ja nimetab õpitud häälikuid ja tähti
- 12) tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu
- 13) tunneb kirjpildis ära oma nime
- 14) tunneb ära ja oskab nimetada Eesti rahvus sümbollikast Eesti lippu, rahvuslille, rahvuslindu
- 15) oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi
- 16) oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu
- 17) teab mõnda eestikeelset liisusalmi

Eeldatavad teadmised aasta ja lasteaiaperioodi lõpuks (lisa 1)

5.6. Seitsmeaastased lapsed

Mänguoskused

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast
- 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid

Tunnetus – ja õpioskused

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt

ning kasutab arutlevat dialoogi

- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni
- 5) tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd
- 6) loob sõprussuhteid
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi
- 3) oskab erinevates olukordades sobival viisil käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele
- 4) algatab mängu ja tegevusi
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused

- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme
- 11) selgitab oma seisukohti

Enesekohased oskused

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele
- 4) algatab mängu ja tegevusi
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt

Valdkond „Mina ja keskkond“

- 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms
- 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone
- 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
- 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone
- 5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused
- 6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
- 7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik
- 8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist
- 9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist
- 10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt
- 11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi
- 12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring

- 13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
- 14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
- 15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale
- 16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm
- 17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita

Valdkond „Keel ja kõne“

- 1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga
- 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida
- 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda
- 4) jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid
- 5) kasutab kõnes liitlauseid
- 6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses
- 7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada
- 8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid
- 9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad
- 10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega
- 11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule

Valdkond „Matemaatika“

- 1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi
- 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt
- 3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada
- 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =
- 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti

- 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm)
- 7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi
- 8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil
- 9) oskab öelda kellaega täistundides
- 10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja –päeva
- 11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöörr vms)
- 12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse
- 13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid

Valdkond „Kunst“

- 1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil
- 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid
- 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid
- 4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu
- 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö
- 6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest
- 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks
- 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu

Valdkond „Muusika“

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada
- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu

- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille
- 6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu

Valdkond „Liikumine“

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel
- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi
- 9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga
- 10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne)
- 11) mängib sportlike elementidega mänge (korvpall, jalgpall jne)
- 12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest
- 13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi

Valdkond Eesti keel kui teine keel

- 1) reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele
- 2) kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud suhtlussituatsiooniga
- 3) mõistab ettelõetud või – jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu mõistab esitatud küsimusi
- 4) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid
- 5) kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates suhtlussituatsioonides kõneleb õpitud sõnavara piires, suudab algatada ja lõpetada vestlust

- 6) vastab küsimustele ja oskab ise esitada lihtsamaid küsimusi
- 7) moodustab ise lihtsamaid fraase ja lihtlauseid
- 8) räägib õpitud sõnavara piires endast, oma perest ja vestleb endale olulistel teemadel
- 9) teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu
- 10) tunneb eesti keele häälikuid ja tähti –hääldab korrektselt lihtsamaid häälikuid
- 11) tunneb kirja- ja pildis ära mõned eestikeelsed sõnad –oskab kirjutada oma nime trükitähtedega
- 12) teab ja oskab kirjeldada Eesti rahvus-sümboolikast Eesti lippu, rahvuslille, rahvuslindu
- 13) oskab kirjeldada mõnede Eestis tähistatavate tähtpäevadega seotud kombeid
- 14) oskab laulda mõnda lihtsamat eesti rahvalaulu
- 15) tunneb ära eesti rahvarõivad

Eeldatavad teadmised aasta ja lasteaiaperioodi lõpuks (lisa 1)

VI ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Edu Valem lasteaias jaoks on oluline iga laps ning lasteaed väärtustab iga lapse eripära ja ainulaadsust.

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Laste arengut toetavad tingimused püütakse tagada kolmetasandiliselt – erivajaduse märkamise, hindamise ja sekkumise ehk individuaalse lähenemise kohaldamine.

Õpetaja selgitab välja oma rühmas erivajadustega laste olemasolu laste arengut ja käitumist jälgides.

Logopeed selgitab õppeaasta alguses välja kõneravi vajavad lapsed alates kolmandast eluaastast ning teeb sellekohased sissekanded rühma päevikusse.

Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös logopeedi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendamisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

Kui lapse areng ei ole eakohane, siis tegeleb temaga rühma õpetaja individuaalselt.

Multikultuursed lapsed

Erineva keelilise ja kultuurilise taustaga peret toetatakse lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

Kõnehäiretega lapsed

Kui lapsel on kõnehäireid, siis tegeleb temaga logopeed ja tema soovitusel ka lapsevanem. Edu Valem lasteaed kasutab logopeedi teenuseid, kes üks kord aastas sügisel kontrollib kõiki lasteaia lapsi ning vajadusel on lapsel võimalus lasteaia logopeedi juures saada individuaalset kõneravi.

Üliaktiivsed lapsed

Üliaktiivsed lapsed, on lapsed, kes on väga aktiivsed ja tublid, aga vajavad suuremat tähelepanu oma aktiivsuse rakendamiseks. Koostöös lapsevanemaga selgitatakse välja aktiivsuse põhjus. Lapse puhul kasutatakse individuaalse lähenemise printsiipi: teda suunatakse pidevalt rahulikule tegevusele ja talle antakse rahulikke ja mõtlemist nõudvaid mängu. Õpetaja pöörab lapsele palju individuaalset tähelepanu ja vajadusel annab lapsevanemale soovitusi pöörduda eripedagoogi poole.

Andekad lapsed

Kui laps on andekas mõnes valdkonnas, siis tegeleb temaga täiendavalt rühma õpetaja. Andekad lapsed saavad õppeprotsessis vajadusel rohkem, keerulisemaid ja süvenemist nõudvaid lisaülesandeid. Last suunatakse ise teavet otsima ja seda hiljem rühmakaaslastega jagama. Leitakse võimalusi, et laps saaks kasutada oma tugevusi, fantaasiat või oskusi rakendades valida vahendeid ja väljundeid tegevusteks.

Kerge füüsilise puudega lapsed

Kui arst on lapsele kehalise häire puhul teinud ettekirjutuse, siis tegeleb temaga individuaalselt liikumisõpetaja. Võimaluse piires kohendab lasteaed füüsilise puudega lapse jaoks rühmaruumi ja päevakava. Peasissekäigu ette on paigaldatud kaldtee ratastoolide ja kärudega sisenemiseks.

Koolipikendusega laps

Lapsi, kellel on nõustamiskomisjoni otsusega koolikohustuse täitmine edasi lükatud toetatakse igapäevaste tegevuste kaudu ning tehakse lapsega täiendavalt individuaalset tööd. Õpetaja arvestab koolipikendusega lapse uue rühmaga kohanemise raskust. Vajadusel koostab õpetaja koolipikendusega lapsele individuaalse arenduskava.

VII LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE

PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu analüüsimise eesmärk on koguda teavet lapse arengu kohta, mõista iga lapse eripära, tema tugevaid ja veel arendamist vajavaid valdkondi ning välja selgitada võimalikud erivajadused. Lapse arengu hindamine toimub igapäevases õppe- ja kasvatusprotsessis. Selleks jälgivad õpetajad lapsi kindla kava vabamängus, igapäevategevustes ja suunatud tegevustes. Õpetaja teeb lapse arengu jälgimisel ja hindamisel koostööd laulmis- ja liikumisõpetajaga ning logopeediga. Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

Lapse arengu analüüs ja hindamine fikseeritakse kuuaruandedes. Lapse poolt omandatud oskused ja teadmised hinnatakse vastavalt pedagoogi poolt pandud eesmärkidega.

Lapsevanemal on alati võimalus tutvuda oma lapse arenguga ja tulemustega. Lapse kooli minekul või lasteaiast lahkumisel vajadusel antakse lapse arengu kokkuvõtte lapsevanemale.

Õpetajad jälgivad lapse arengut, hindavad ning täidavad kaks korda õppeaastas lapse hindamislehe. Rühmaõpetaja teeb lapse arengu jälgimisel ja hindamisel koostööd teiste lapsega tegelevate pedagoogidega ja logopeediga. Õpetaja teeb kokkuvõtte rühma õppe- ja kasvatustegevusest ning laste arengutulemustest üks kord õppeaastas ja esitleb neid lapsevanematele.

Lapsevanematele tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust rühma koosolekul õppeaasta algul. Õpetaja vahetab lapsevanemaga lapse arengualast teavet igapäevaste vestluste ajal. Pikema tagasiside lapse arengust annab õpetaja arenguestlustel, mis toimuvad üks kord õppeaastas. Lapsevanemale antakse eelnevalt ettevalmistavad küsimused. Lapse arenguestlusest tehakse kirjalik kokkuvõte. Arenguestlused viiakse läbi õppeaasta lõpus. Kevade lõpus rühma lapsevanemate koosolekul tehakse kokkuvõtte rühma laste arengust.

Viimase rühma laste koolivalmiduse analüüsimisel kasutatakse lasteaias väljatöötatud koolivalmidustesti. Testi tulemustest antakse ülevaade lapsevanemale.

Laste arengutulemusi analüüsivad õpetajad õppeaasta aruannetes ja need on aluseks järgneva õppeaasta eesmärkide kavandamisel ja tegevuskava koostamisel.

VIII LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA

KORRALDUS

Edu Valem lasteaia tegevus rajaneb tihedal koostööl lapsevanematega. Pere soovib lapsele parimat ja tahab, et lapsest saaks edukas ja loov kodanik, seepärast vajavad lapsevanemad teavet oma lapse arengu kohta ning peavad saama võimaluse ka ise osaleda lasteaia õppe- ja kasvatustöö planeerimises. Hea koostöö lapsevanemaga on aluseks lapse kohanemisele lasteaias ning turvatunde tekkimisele lasteaias viibides.

Koostöö lapsevanemaga algab enne lasteaeda tulekut. Laps ja lapsevanemad saavad tutvuda lasteaia, lapse rühma ja õpetajatega. Uutele lastevanematele korraldatakse enne õppeaasta algust augusti lõpus koosolek, kus vanemad saavad neid huvitavat ja lasteaeda puudutavat infot (lasteaia kodukord ja päevakava, vajalikud riided, koostöö tähtsus õpetaja ja lapsevanemate vahel jne).

Uutele sõimerühma lastele on ette nähtud kohanemisperiood, kus lapsevanem saab koos lapsega lasteaias viibida ja aidata tal järk-järgult lasteaia harjuda. Et vältida olukorda, kus uue õppeaasta algul terve rühm sõimelapsi peab korraga lasteaia kohanema, koostab rühmaõpetaja graafiku septembrikuu kohta, mil korraga ei ole kohanemisel mitte üle kolme lapse.

Iga aasta septembri lõpus toimuvad rühma lapsevanemate koosolekud, kus arutatakse läbi lasteaia ning rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted, tähtsamad üritused ja õppekäigud.

8.1.Koostöövormid

1. Koosolekud. Rühmakoosolekud toimuvad kaks korda aastas sügisel ja kevadel, lasteaia üldkoosolek üks kord aastas.
2. Nõukogu. Lapsevanematega lasteaia probleemide ja plaanide läbiarutamiseks moodustatakse lasteaia nõukogu. Nõukogu koosolekud toimuvad üks kord kvartalis.
3. Rühmaõpetaja individuaalne vestlus lapsevanemaga lapse tuleku ja lahkumise ajal.
4. Arenguestlus üks kord aastas.
5. Individuaalsed vestlused vastavalt vajadusele ja üleskerkinud probleemidele.
6. Kirjalikud teated ja info teadetetahvilil.
7. Personaalsed kirjalikud teated vanematele.
8. Lapsevanemate meilinglist jooksva info vahetamiseks.
9. Lapsevanemate osalemine lasteaia- ja rühmaüritustel.
10. Ühisüritused, mis tulenevad lasteaia ja rühma ürituste kavast.
11. Uute laste kohanemine lasteaia, kus kõikidel uutel lastel on koos vanemaga võimalus olla rühmas ja harjuda lasteaia päevarütmiga.
12. Rahulolu küstlused, mille kaudu saadakse tagasisidet lasteasutuse tegevuse ning rühma töö

kohta. Küsitlused toimuvad üks kord aasta.

IX LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Edu Valem lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida uuendatakse ja täiendatakse igal aastal. Õppekava muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja nõukoguga. Õppekava on avalik dokument, mis on kättesaadav nii lasteaia personalile kui ka lapsevanematele ja laiemale üldsusele. Õppekavasse teeb muudatusi nõukogu ja muudatused kinnitab lasteaia pidaja.

Kinnitatud 28.08.2017

Edu Valem lasteaia pidaja MTÜ Edu Valem

juhatuse liige Olga Filippova

Lisa 1. Eeldatavad teadmised aasta ja lasteaiaperioodi lõpuks.

Valdkond Eesti keel

	3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
etikett	Tere! Head aega! Palun! Aitäh!	Tänan! Minu nimi on. . Ma olen....	Vabandage! Mis su nimi on? Minu nimi on. Tema nimi on.	Vabandage! Tema nimi on. . Kas tohib. . .? Mis sul on?
värvused	punane, kollane, roheline, sinine	punane, kollane, rohelinesinine, valge, must	punane, kollane, rohelinesinine, valge, musthall, pruun, oranž	punane, kollane, rohelinesinine, valge, must, hall pruun, oranž, lilla, roosa
Arvud, geomeetrilised kujundid	1-5	1-10 Ring, kolmnurk, ruut	1-10 järguvad 10-ni Ring, kolmnurk ruut. Mitu? Kui palju?	1-10 (-20) järgavad 10-ni Kui vana sa oled? Mina olen . . aastane
aeg	Kevad, suvi sügis, talv	Kevad, suvi sügis, talv, öö, päev	öö, päev, aasta, hommik, õhtu	aasta, hommik, Õhtu, nädalapäevad
omadussõnad	suur, väike, ilus	ilus, ümmargune, soe, külm, hea, kallis, armas	Soe, külm, hea, kallis, pehme, kõva	kandiline, karvane

asesõnad	mina Kes? Mis? see-need	mina, sina, nemad Kes? Mis? see-need Kelle? Mille? Kas? Milline?	meie, teie, nemad Kelle? Mille? Kas? Kus? Milline?	teie, nemad Kus? Kellega? Millega?
määrsõna	Mitu?	Kus?	Mitu? Kus?	
tegevused	mina istun, seisan, jooksen,käin,hüppan, tantsin,laulan,mängin, kelgutan,teen lahti_ panen kinni, kükitan plaksutan, kummardan, lehvitan	lapsed istuvad, seisavad, jooksevad, käivad,hüppavad,tantsivad, laulavad,mängivad, suusatavad, mina kuulan, vaatan,söön,joon,uisutan, teen lumememme, linnud laulavad, lilled õitsevad,sõidan	tema istub, seisab, jookseb, käib,hüppab,tantsib,laulab, mängib, mina magan, naeran, nutan, mina kuulan, vaatan, söön joon, uisutan, teen lumememme, mängin lumesõda, linnud laulavad, lilled õitsevad sõidanrattaga, ujun	mina joonistan, kirjutan, loen, magan, naeran, nutan, panen selga, jalga, pähe. tema (sama loend) sina, meie, teie, nemad mängin lumesõda, pesen, aitan, kingin, ujun

keeleteadmised	vene keele eristamine teistest keeltest (laps saab aru, kui keegi räägib mingis muus keeles), eesti keele eristamine vene keelest	vene keele eristamine teistest keeltest (laps saab aru, kui keegi räägib mingis muus keeles), eesti keele eristamine vene keelest	kirillitsa eristamine teistest tähestikest (laps saab aru, et raamat on trükitud mingis muus keeles) eestikeelsete raamatute eristamine venekeelsetest ¹	kirillitsa eristamine teistest tähestikest (laps saab aru, et raamat on trükitud mingis muus keeles) eestikeelsete raamatute eristamine venekeelsetest, Oskab kirjutada oma nimi eesti keeles
----------------	---	---	--	---

Teemad	3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
sügis	Sügis	seen-seened lombid teedel, leht, lehed alla langevad	kastan-kastanid, vihmavari	Pilved taevas, lehed alla langevad
mina	mina olen poiss, mina olen tüdruk, käsi-käed, jalg-jalad pea, nina, suu, kõrvad	kõrvad, pea, nina, suu, juuksed, selg, kõht	minu sõber, sõrmed, varbad	õlad, puusad, põlved,
minu pere	ema, isa	õde, vend, vanaema, vanaisa	vanaema, vanaisa	tädi, onu
ilm	päike paistab, vihma sajab	õues on soe, õues on külm	õues on soe, õues on külm, tuul puhub, õues on külm tuul	tuul puhub, õues on külm tuul
riided	Püksid, kampsun,müts, sall, jope, saapad, kindad	kleit, püksid, pluus kampsun,müts, sall, jope, saapa kindad	kingad, müts, jope, sokid, skampsun,müts, sall, jope, saapad kindad, seelik, sukkpüksid	seelik, sukkpüksid, T-särk, teksad, kampsun,müts, sall, jope, saapad, kindad

puuviljad ja marj	Õun, pirn	ploom-ploomid, banaan-banaanid, apelsin-apelsinid, mandariin-mandariinid	õun-õunad, pirn-pirnid, maasikas- maasikad, vaarikas-vaarikad	kirss-kirsid, sidrun-sidrunid pirn on magus, õun on hapu
aedviljad	kartul, porgand, kapsas	peet, kurk, tomat, sibul	Hapukurk, Hapukapsas, kapsasupp	Kapsasupp, hernesupp, tomatisalat, kurgisalat, porgandisalat
mardi-ja kadripäev	mask	mardipäev, kadripäev, mardisant, kadrisant, mask	mardisant, kadrisant, mask	mardisant, kadrisant, mask
isadepäev	Isa, isake	Isa, minu isa	Isa, minu isa, isadepäev	Isa, minu isa, isadepäev, täna on isadepäev
mänguasjad	pall, auto, nukk, karu, kass, koer	pall, auto, nukk, karu, kass, koer	pall, auto, nukk, karu, kass, koer, liivakast, kiik-kiige	pall, auto, nukk, karu, kass, koer, klots-klotsid, liivakast, kiik-kiige

loomad	kass, koer, karu	kass, koer, karu, jänes, hunt, rebane, hobune, siil, hiir, krokodill, papagoi, ahv, lõvi	kass, koer, karu, jänes, hunt, rebane, hobune, hiir, siil orav, krokodill, papagoi, ahv, lõvi, elevant, tiiger	kass, koer, karu, jänes, hunt, rebane, hobune, hiir, orav, siil, krokodill, papagoi, ahv, lõvi, elevant, tiiger,
Talv	Talv, lumi, lumememm	Lumi, lumememm, lumepall, kelk- kelgud, suusad	Lumi, lumememm, lumepall, kelk- kelgud, suusad, puu-puud	Lumi, lumememm, lumepall, kelk- kelgud, suusad, puu-puud
ilm	Sjab lund	Lumi on maas, õues on soe, külm	Lumi on maas, õues on soe, külm	Lumi on maas, õues on soe, külm
Jõulud	Päkapikk	Päkapikk, jõulupuu, jõuluvana, piparkook, kingitus,	Päkapikk, jõulupuu, jõuluvana, piparkook, kingitus,	Päkapikk, jõulupuu, jõuluvana, piparkook, kingitus, küünel
haigestumine	Valutab. Ei valuta	Ma olen haige/terve	Ma olen haige/terve, köha, nohu	Ma olen haige/terve, köha, nohu, kraadiklaas
Linnud	Lind, linnuke	Lind, linnuke, tihane, varblane, pääsuke, kägu	Lind, linnuke, tihane, varblane, pääsuke, kägu, kuldnokk, vares, kajakas, öökull	Lind, linnud, linnuke, tihane, varblane, pääsuke, kägu, kuldnokk, vares, kajakas, öökull

Sõprus, sõbrad	Sõber-sõbrad, minule ja sõbrale	Sõber-sõbrad, sõbrake	Sõber-sõbrad, sõbrapäev minu sõber	Sõber-sõbrad, Sõbrapäev, sõbral on hea (paha) tuju,
Vabariigi aastapäev	Eesti sünnipäeva tähistan, lipp	Eestimaa, lipp, rukkilill, pääsuke	Eestimaa, lipp, rukkilill, pääsuke	Eestimaal, Eesti lipp, rukkilill, pääsuke
vastlad	Mäest alla, kelk	vastlad	vastlaliug	vastlaliug
Kevad	Kevad, lill-lilled	Lill-lilled, lind-linnud, lilled õitsevad, sinilill,	Lill-lilled, lind-linnud, lilled õitsevad, sinilill, pajutibud, vares	Lill-lilled, lind-linnud, lilled õitsevad, lilled õitsevad, sinilill, kuldnokk, pajutibud, vares
Kevadpühad (ülistõusmispüha)	Muna, tibu, jänes	Muna, tibu, jänes, munadepühad, värvilised munad	Muna, tibu, jänes, munadepühad, värvilised munad	Muna, tibu, jänes, munadepühad, värvilised munad, ma värvin mune
Minu päev	Söön, magan, puhkan, mäng	Magan, käin lasteaias	Käin lasteaias, tõusen üles, lähen magama	Käin lasteaias, tõusen üles, lähen magama, pesen

Emadepäev ja ema aitamine	Ema, lill-lilled, hea laps, tulp, nartsiss,ülane, maikelluke	Olen hea laps, pidupäev, tulp.nartsiss,ülane, maikelluke	Olen hea laps, pidupäev, nartsiss, tulp, aitan ema,pesen , kingin lilli	Olen hea laps, pidupäev, nartsiss, tulp, aitan ema, pesen, kingin lilli
SUVI, putukad	suvi	Lepatriinu, lepatriinud, liblikas, liblikad	Lepatriinu, lepatriinud, liblikas, liblikad	Lepatriinu, lepatriinud, liblikas, liblikad
loodus	meri	Meri, jõgi, ma ujun meres	Meri, jõgi, püüan kala, ujun mere	Meri, jõgi, püüan kala, ujun meres
liiklus	Auto, buss, traktor, rong	Auto, rong, buss, traktor	Auto, rong, buss, (jalg)ratas, laev lennuk	Auto, rong, buss, (jalg)ratas laev, lennuk

Teemad	3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
sügis	Sügis	seen-seened leht-lehed	kastan-kastanid	
mina	mina olen poiss, mina olen tüdruk, käsi-käed, jalg-jalad, pea, nina, suu, kõrvad	kõrvad, pea, nina, suu, juuksed, selg, kõht	minu sõber, sõrmed, varbad	õlad, puusad, põlved,
minu pere	ema, isa	õde, vend, vanaema, vanaisa	vanaema, vanaisa	tädi, onu
ilm	päike paistab, vihma sajab	õues on soe, õues on külm	õues on soe, õues on külm, tuul puhub, õues on külm tuul	tuul puhub, õues on külm tuul
riided		kleit, püksid, pluus	kingad, müts, jope, sokid, seelik, sukkpüksid	seelik, sukkpüksid, T-särk, teksad
puuviljad	Õun, pirn	ploom-ploomid, banaan-banaanid, apelsin-apelsinid, mandariin-mandariinid	õun-õunad, pirn-pirnid, pirn on magus, õun on hapu	kirss-kirsid, sidrun-sidrunid sidrun on kirsist hapum
aedviljad	kartul, porgand, kapsas	peet, kurk, tomat, sibul	Hapukurk, Hapukapsas, kapsaupp	Sibul on kibe, Hapukapsaupp, Hernesupp.
mardi-ja kadripäev		mardipäev, kadripäev, mardisant, kadrisant, mask	mardisant, kadrisant, mask	mardisant, kadrisant, mask
isadepäev	isa	Isa, minu isa	Isa, minu isa, isadepäev	Isa, minu isa, isadepäev, täna on isadepäev

mänguasjad	pall, auto, nukk, karu, kass, koer	pall, auto, nukk, karu, kass, koer	pall, auto, nukk, karu, kass, koer	pall, auto, nukk, karu, kass, koer, klots-klotsid
loomad	kass, koer, karu	kass, koer, karu, jänes, hunt, rebane, hobune, siil, hiir	kass, koer, karu, jänes, hunt, rebane, hobune, hiir, siil orav,	kass, koer, karu, jänes, hunt, rebane, hobune, hiir, orav, siil
Talv	Talv, lumi, lumememm	Lumi, lumememm, lumepall, kelk-kelgud, suusad	Lumi, lumememm, lumepall, kelk-kelgud, suusad, puu-puud	Lumi, lumememm, lumepall, kelk-kelgud, suusad, puu-puud
ilm		Lumi on maas, õues on soe, külm	Lumi on maas, õues on soe, külm	Lumi on maas, õues on soe, külm
Jõulud	Päkapikk	Päkapikk, jõulupuu, jõuluvana, piparkook, kingitus,	Päkapikk, jõulupuu, jõuluvana, piparkook, kingitus,	Päkapikk, jõulupuu, jõuluvana, piparkook, kingitus, küünal
haigestumine		Ma olen haige/terve	Ma olen haige/terve, köha, nohu	Ma olen haige/terve, köha, nohu, kraadiklaas
riided		Saapad, sall, müts	Saapad, sall, müts, kindad	Saapad, sall, müts, kindad
Sõprus, sõbrad	Sõber-sõbrad	Sõber-sõbrad	Sõber-sõbrad, sõbrapäev	Sõber-sõbrad, sõbrapäev

Vabariigi aastapäev	Eesti	Eestimaa, lipp, rukkilill, pääsuke	Eestimaa, lipp, rukkilill, pääsuke	Eestimaal, Eesti lipp, rukkilill, pääsuke
vastlad		vastlad	vastlaliug	vastlaliug
värvused	Must, valge	Must, valge	Pruun, oranž, lilla, roosa	lilla, roosa
Kevad	Kevad, lill-lilled	Lill-lilled, lind-linnud, lilled õitsevad, sinilill, kuldnokk	Lill-lilled, lind-linnud, lilled õitsevad, sinilill, kuldnokk, pajutibud, vares	Lill-lilled, lind-linnud, lilled õitsevad, lilled õitsevad, sinilill, ~~kuldnokk, pajutibud, vares~~
kevadpühad	Muna, tibu, jänes	Muna, tibu, jänes, munadepühad, värvilised munad	Muna, tibu, jänes, munadepühad, värvilised munad	Muna, tibu, jänes, munadepühad, värvilised munad, ma värvin mune
Minu päev	Söön, magan	Magan, käin lasteaias	Käin lasteaias, tõusen üles, lähen magama	Käin lasteaias, tõusen üles, lähen magama, pesen
loomad		Krokodill, papagoi, ahv, lõvi	Krokodill, papagoi, ahv, lõvi, elevant, tiiger	Krokodill, papagoi, ahv, lõvi, elevant, tiiger
Emadepäev ja ema aitamine	Ema, lill-lilled, hea laps	Olen hea laps, pidupäev, nartsiss, tulp	Olen hea laps, pidupäev, nartsiss, tulp, aitan ema, pesen, kingin lilli	Olen hea laps, pidupäev, nartsiss, tulp, aitan ema, pesen, kingin lilli

SUVI, putukad	suvi	Lepatriinu, lepatriinud, liblikas, liblikad	Lepatriinu, lepatriinud, liblikas, liblikad	Lepatriinu, lepatriinud, liblikas, liblikad
marjad		Maasikas-maasikad, vaarikas-vaarikad	Maasikas-maasikad, vaarikas-vaarikad	Maasikas-maasikad, vaarikas-vaarikad
mänguasjad			Liivakast, kiik-kiige	Liivakast, kiik-kiige
loodus	meri	Meri, jõgi, ma ujun meres	Meri, jõgi, püüan kala, ujun meres	Meri, jõgi, püüan kala, ujun meres
liiklus	auto	Auto, rong, buss	Auto, rong, buss, (jalg)ratas	Auto, rong, buss, (jalg)ratas,

Lisa 2 Ürituse aastaplaan 2015-2016õ.a.

Мероприятия 2015-2016 учебный год	Время проведения мероприятия	Группа, участвующая в мероприятии.	Ответственный
Музей современного искусства КУМУ	Ежемесячно	Пчелки	Мочалова Т, Коропатва И
Дворцовая школа Кадриорга	Ежемесячно	Рябинки, Васильки	Мочалова Т, Ксендзова О, Шехали Л
Музей Миа- Мила- Манда	Ежемесячно	Сказка, Рябинки, Васильки	Шендрик Е. Мочалова Т
Музей природы	Несколько занятий в течении учебного года	Сказка, Рябинки, Васильки, Пчелки	Учителя групп
Городской музей	Декабрь ,Январь, февраль, Май	Пчелки	Коропатва И
Башня Кик-ин- де-Кёк	Декабрь, март, апрель	Васильки, Рябинки	Учителя групп, Мочалова Т
Спортивный осенний праздник	Сентябрь	Все группы	Березова О, Учителя групп
Mini SOS Участие в городском проекте спасательного департамента	Сентябрь	Пчелки	Коропатва И, Ефимова В
Планетарий, Кокомонг, космическое путешествие	Октябрь	Пчелки, Сказка, Теремок, Солнышко, Рябинки, Васильки, Почемучки.	Учителя групп
Участие в проекте Спасательного департамента	Октябрь	Пчелки, Васильки, Рябинки	Учителя групп

“Пожарная безопасность”			
Спектакли Молодежного театра	Ежемесячно	Все группы	Учителя групп
Спектакли артистов петербургской филармонии	Октябрь, Ноябрь, Январь, Февраль, Апрель	Все группы	Учителя групп
Осенний праздник	октябрь	Все группы	О Березова, Т Мочалова
Осенние посиделки с папами. Isaderäev	ноябрь	Все группы	Т Мочалова, учителя групп
Кадри-Марди, развлечение.	ноябрь	Все группы	Т Линдеберг
Королева Зубная щетка. Познавательный досуг с участием зубного доктора-гигиениста.	ноябрь	Рябинки, Васильки, Пчелки, Сказка	
Зажигаем огни Рождества Первый Адвент	Декабрь	Все группы	МочаловаТ
Турнир Гномиков	декабрь	Все группы	О. Березова, учителя групп
Мыловарня Гномов	Декабрь - январь	Все группы	Никонова Л, учителя групп
Выставка Новогодних открыток и поделок	Декабрь	Все группы	Учителя групп
Новогодний праздник	декабрь	Все группы	Т Мочалова, учителя групп
Праздник Рождества	январь	Пчелки, Рябинки, Васильки, Сказка	Учителя групп
Прощание с	Январь	Все группы	Т Мочалова, О

Елочкой			Березова
Зимний спортивный праздник на улице. Соревнования на санках.	Февраль	Пчелки, Васильки, Рябинки, Сказка	О Березова, Учителя групп
День независимости Эстонии	февраль	Пчелки, Рябинки, Васильки, Сказка	Т. Линдеберг, учителя групп
День эстонских игр	Февраль, апрель	Сказка, Рябинки, Васильки, Пчелки	Т Линдеберг
Встреча Весны и проводы Зимы. Широкая Масленица- Vastlapäev.	Март	Все группы	Учителя групп
Проект « Играем в театр»	Октябрь - март	Все группы	Т Мочалова, Т Линдеберг, Т Белкина, учителя групп
Неделя Театра	Март	Все группы	Учителя групп. Мочалова Т Линдеберг Т
Страна Чудес, Приключения Алисы на английском языке.	апрель	Пчелки, Рябинки, Васильки, Сказка	Т Белкина, Т Мочалова
Смелые, сильные, быстрые, спортивный праздник	апрель	Все группы	О Березова, учителя групп
Познавательный досуг “ Детям о Пасхе”	Апрель	Пчелки, Рябинки, Васильки, Сказка, Солнышко, Теремок	Т Линдеберг, учителя групп.
Emaderäev Посиделки с	май	Все группы	Т Мочалова, О Березова, учителя групп.

мамами			
Выпускной праздник во дворце	май	Пчелки	Т Мочалова, учителя групп
Летний спортивный праздник	июнь	Все группы	О Березова, Т Мочалова
Экскурсии к морю Экскурсии в лес вместе с РКМ	Июль-август	Старшие группы	